

STM:n asettama parlamentaarinen ohjausryhmä on laatinut luonnoksen hallituksen esitykseksi **sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki** ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Luonnos perustuu hallitusohjelmaan sekä eduskuntapuolueiden puheenjohtajien 23.3.2014 tekemään sopimukseen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen pääperiaatteista.

Vastaukset kysymyksiin on hyväksytty puoluehallituksen kokouksessa 11.10.2014. Vastaukset annetaan nettilomakkeella - siksi normaalilausunnosta poikkeava muoto.

1. johdantokysymys
2. johdantokysymys
3. johdantokysymys
4. johdantokysymys
5. johdantokysymys
6. johdantokysymys

KYSYMYKSET

1 luku Yleiset säännökset

7. 5 §:ssä säädetään palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä palvelujen käyttäjiä, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan keskittää. Onko säännös tarkoituksenmukainen?
 - Kyllä X
 - Ei
 - Ei kantaa
8. 7 §:ssä säädetään palvelujen kielestä. Turvaako säännös asianmukaisesti palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet?
 - Kyllä X
 - Ei
 - Ei kantaa
9. 8 ja 9 §:ssä säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kuuluu ensisijaisesti kunnille. Sote-alueen ja tuottamisvastuussa olevan kunnan ja kuntayhtymän on otettava päätöksissään huomioon niiden vaikutukset väestön hyvinvointiin ja terveyteen sekä annettava kunnille asiantuntija-apua. Onko säännösten mukainen työnjako tarkoituksenmukainen?
 - Kyllä X
 - Ei

- Ei kantaa

10. Muita huomioita 1 luvun säännöksistä.

2 luku Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

11. 11 §:ssä säädetään järjestämisvastuusta. Onko säännöksen mukainen järjestämisvastuun sisältö mielestänne tarkoituksenmukainen?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

12. 12 §:ssä säädetään järjestämispäätöksestä. Järjestämispäätöksen tarkoituksena on määritellä, miten sote-alue huolehtii järjestämisvastuun toteuttamisesta. Sote-alue päättää järjestämispäätöksen sisällön sote-alueen sekä tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien välisten neuvottelujen perusteella. Onko järjestämispäätöksen laatimismenettely tarkoituksenmukainen?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

13. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että järjestämispäätöksessä määritellään kaikki säännöksen mukaiset asiat (kohdat 1–13)?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

14. Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, valitkaa listasta ne säännöksen kohdat, joita ei mielestänne tulisi määritellä järjestämispäätöksessä:

1. Asiakaslähtöisen integraation toteutumisen keinot
2. Lähipalvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden varmistaminen
3. Valtakunnallisten tavoitteiden ja kehittämisohjelmien toteuttaminen
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, vastuut ja yhteistyö
5. Palvelujen laatu- ja palvelutaso sekä yhtenäiset käytännöt
6. Väestön kielellisten oikeuksien toteutuminen
7. Tuottamisvastuussa olevat kunnat, kuntayhtymät ja niiden tehtävät
8. Ympäri vuorokautisesta päivystyksestä vastaavat kunnat ja kuntayhtymät
9. Sote-alueen omalla tuotantovastuulla olevat tukipalvelut sekä muut sote-alueen tuotantoon otetut palvelut
10. Rahoituksen ja voimavarojen kohdentaminen tuottamisvastuussa oleville kunnille ja kuntayhtymille
11. Palveluhankintojen sekä palvelusetelin käytön keskeiset periaatteet ja laajuus
12. Palvelurakennetta koskevat tehtävät
13. Kohtien 1–12 seuranta ja arviointi

15. Pitäisikö järjestämispäätöksessä päättää jostain muusta kuin säännöksen mukaisista asioista?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

Lisäksi pitäisi olla säädös siitä, miten asukkaiden kuuleminen ja osallistuminen on tarkoitus järjestää.

16. 13 §:ssa säädetään sote-alueen muista kuin järjestämispäätöksen mukaisista tehtävistä, joiden tarkoituksena on erityisesti antaa sote-alueelle toimivalta säännöksessä mainittujen toimintojen suunnitteluun, yhteensovittamiseen ja kehittämiseen. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että sote-alueella on kaikki säännöksen mukaiset tehtävät?
- Kyllä X
 - Ei
 - Ei kantaa
17. Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, valitkaa listasta ne säännöksen mukaiset tehtävät, joita sote-alueella **ei** mielestänne tulisi olla.
1. Kunta- ja kuntayhtymäraajat ylittävän yhteistyön varmistaminen
 2. Valtakunnallisten strategisten linjausten toimeenpano ja kehittämistoiminnan suunnittelu
 3. Tutkimustoiminnan suunnittelu, yhteensovittaminen ja yhteistyön varmistaminen
 4. Työvoimatarpeen ennakointi ja koulutuksen suunnittelu ja kehittäminen
 5. Henkilöstön tehtäväarakenteen ja työnjaon sekä suunnittelun yhteensovittaminen
 6. Tiedonhallinnan sekä asiakas- ja potilastietojen yhteensovittaminen ja kokonaisarkkitehtuurin määrittely
 7. Hyvinvointi- ja terveysseurantatietojen kerääminen ja hyödyntäminen
18. Muita huomioita luvusta 2

3 luku Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottaminen

19. 14 §:ssä säädetään kunnallisesta tuottamisvastuusta. Säännöksen mukaan sote-alue päättää tuottamisvastuun antamisesta kunnalle ja kuntayhtymälle, jolla on sosiaali- ja terveydenhuollon tuottamisvastuun edellyttämä oma henkilöstö ja muut voimavarat. Velvoite omasta henkilökunnasta ei kuitenkaan koske sitä osaa toiminnasta, joka toteutetaan esimerkiksi ostopalveluna. Onko tuottamisvastuusta säädetty tarkoituksenmukaisesti?
- Kyllä X
 - Ei
 - Ei kantaa
20. 15 §:ssä säädetään sote-alueen tuottamisvastuusta. Sote-alueella on tuottamisvastuu järjestämispäätöksessä määritellyistä tukipalveluista, joita voivat olla esimerkiksi tietohallintoon liittyvät tehtävät. Onko tarkoituksenmukaista, että sote-alue voi säännöksen mukaisesti päättää ottaa tukipalveluja koskevan tuottamisvastuun itselleen?
- Kyllä X
 - Ei
 - Ei kantaa
21. Muita huomioita luvusta 3

4 luku Hallinto

22. 19 §:n mukaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymään ja sen hallintoon sovelletaan mitä kuntalain 10 luvussa säädetään kuntayhtymästä, jollei lailla toisin säädetä. Onko tämä tarkoituksenmukaista?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

23. 23 §:ssä säädetään päätöksenteosta kuntayhtymän toimielimissä. Säännöksen mukaan kuntien äänimäärä perustuu kunnan asukaslukuun. Mikäli kunnat eivät ole toisin sopineet, käytössä on äänileikkuri, jonka perusteella mikään kunta ei voi saada yli puolta kuntayhtymän äänistä. Onko tämä hyväksyttävää?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

24. Muita huomioita luvusta 4.

5 luku Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

25. 28 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön sekä sote-alueen välisestä neuvottelumenettelystä. Neuvottelujen tarkoituksena on ohjata sosiaali- ja terveysalueen toimintaa palvelurakenteen kehittämisessä sekä edistää ministeriön ja sote-alueen välistä yhteistyötä. Pidätkö säännöksen mukaista neuvottelumenettelyä tarkoituksenmukaisena?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

26. 29 §:ssä säädetään sote-alueen ja tuottamisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän välisestä tulosohjauksesta. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että sote-alueen ja tuotantovastuussa olevan alueen välillä sovelletaan tulosohtausta?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

27. Turvaako 30 § asianmukaisesti asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet palvelujen järjestämiseen liittyvään valmisteluun ja päätöksentekoon?

- Kyllä
- Ei X
- Ei kantaa

Säädöksen pitää olla velvoittavampi, koska sote-palveluiden järjestämisvastuu etäänny kunnallisen demokratian piiristä. Asukkaiden kuulemisen ja osallisuuden järjestämisestä on esitettävä suunnitelma järjestämis päätöksessä.

28. Muita huomioita luvusta 5

6 luku Rahoitus

29. 33 §:ssä säädetään sote-alueen rahoituksesta ja kustannusten jakautumisesta. Säännöksen mukaan kuntien maksuosuus perustuu asukasmäärään, jota on painotettu valtionosuuslaskennassa käytettävillä iällä ja sairastavuudella. Kunnat voivat sopia sote-alueen perustamissopimuksessa myös muiden valtionosuuslaskentaperusteiden huomioimisesta. Pidätekö tarkoituksenmukaisena, että kunnilla on säännöksen mukainen päätösvalta?

- Kyllä
- Ei X
- Ei kantaa

Rahoitus on lopullisesti ratkaistava sitten, kun parlamentaarinen monikanavaista rahoitusta käsittelevä työryhmä on saanut työnsä valmiiksi. Vos-kertoimilla painotettu rahoitusvastuu voi olla hyvin raskas kunnille, joiden asukkaat ovat ikääntyneitä ja sairaita. Myös sellaiset kunnat voivat ajautua epäedulliseen asemaan, jotka ovat tuottaneet hyvälaatuiset palvelut kustannustehokkaasti.

30. 34 §:ssä säädetään tuottamisvastuussa olevan kunnan ja kuntayhtymän rahoituksesta. Järjestämispäätöksessä määritellään kaikille tuottamisalueille yhdenmukaisista korvauserusteista. Tuotantoalueen rahoituksessa on kuitenkin huomioitava järjestämispäätöksessä määritellyt palveluntuotannon vaikuttavuus- ja tehokkuusvaatimukset jolloin korvauserusteet voivat vaihdella tuotantoalueittain. Pidätekö tätä tarkoituksenmukaisena?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

Rahoitusjärjestelmässä on varmistettava kannustavat elementit ja vaikuttavuuden (=terveyshyödyt) huomioon ottaminen.

31. 36 §:ssä säädetään hoidon ja kustannusten korvaamisesta eräissä tilanteissa. Onko säännöksen mukainen kustannusten korvaamisperiaate tarkoituksenmukainen?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

32. 37–39 §:ssä säädetään valtion koulutuskorvauksista. Koulutuskorvausten maksuedellytykset säilyvät säännösten perusteella nykyisellään. Ovatko säännökset tarkoituksenmukaisia?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

33. 40–46 §:ssä säädetään valtion korvauksista tutkimustoimintaan. Tutkimusrahoituksen kohdentamisperusteet säilyvät säännösten perusteella nykyisellään. Ovatko säännökset tarkoituksenmukaisia?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

34. Muita huomioita luvusta 6

7 luku Viranomaisvalvonta

35. Huomioita 7 luvun säännöksistä

8 luku Erinäiset säännökset

36. Huomioita 8 luvun säännöksistä.

Voimaanpanolaki

37. ***Kysymys vain kuntien valtuustoille:*** Voimaanpanolain 3 §:ssä on tarkoitus säätää sote-alueen kuntayhtymiin kuuluvista kunnista. Jokaisen kunnan on kuuluttava yhteen viidestä sote-alueen kuntayhtymästä. Eduskuntapuolueiden puheenjohtajien 23.3.2014 tekemän sopimuksen perusteella muodostettavat sote-alueet rakentuvat nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta. Mikäli sote-alue muodostetaan nykyiseen erityisvastuualueeseen kuuluvista kunnista, kuuluuko kuntanne palvelujen järjestämisen kannalta perusteltuun sote-alueeseen? (*Liite:*

Erityisvastuualueisiin kuuluvat kunnat)

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

38. ***Kysymys vain kuntien valtuustoille:*** Mikäli kuntanne ei katso perustelluksi kuulua nykyisen erityisvastuualueen perusteella muodostettavaan sote-alueeseen, minkä erityisvastuualueen pohjalta muodostettavaan sote-alueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua?

- HYKS-erva
- KYS-erva
- OYS-erva
- TAYS-erva
- TYKS-erva

39. 8 §:ssä säädetään henkilöstön asemasta. Pykälään ei sisälly kuntarakennelain mukaista viiden vuoden irtisanomissuojaa henkilöstölle. Onko henkilöstön asemasta säädetty asianmukaisesti?

- Kyllä
- Ei X
- Ei kantaa

Irtisanomissuojasta on syytä säätää, mutta kuntarakennelain mukainen viiden vuoden suoja-aika on varsin pitkä, erityisesti ketjutustilanteissa.

40. 9 §:ssä säädetään omaisuusjärjestelyistä. Onko omaisuusjärjestelyistä säädetty asianmukaisesti?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

41. 11§:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueen rahoituksen siirtymäjärjestelystä. Säännökseen on säädetty kunnan rahoitusosuutta koskeva kolmen vuoden siirtymäaika, mikäli kunnan rahoitusosuus muuttuu nykyisestä. Onko rahoitusosuutta koskeva kolmen vuoden siirtymäaika riittävä?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

42. 12 §:ssä säädetään kunnille ja kuntayhtymille myönnettävästä muutostuesta. Onko säännöksen mukainen muutostuki riittävä?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

43. Muita huomioita voimaanpanolaista

Laki varainsiirtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta

44. Onko varainsiirtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta säädetty mielestänne tarkoituksenmukaisesti?

- Kyllä X
- Ei
- Ei kantaa

Lopuksi

45. Mitä uudistuksen toimeenpanossa tulee erityisesti huomioida?

Rahoituksen järjestäminen parlamentaarisen ryhmän työn päätyttyä.

46. Voitte lopuksi tuoda esiin yleisiä näkökulmia hallituksen esitysluonnokseen liittyen. Listatkaa alkuun mielestänne kolme tärkeintä näkökulmaa.

Koko uudistus tähtää perusterveydenhuollon ja terveyden edistämisen vahvistumiseen, palveluketjujen parantamiseen ja terveyserojen kaventumiseen. Siksi sosiaali- ja terveyspalveluiden integraation mahdollisimman täydellinen toteutuminen on tärkeää varmistaa.

Rahoitusjärjestelmän on oltava kannustava ja selkeä ja huomiota pitää kiinnittää vaikuttavuuteen eli hyvinvointi- ja terveyshyötyjen saavuttamiseen.

Asukasosallistumisen ja -kuulemisen järjestäminen asianmukaisesti on tärkeää, koska on vaarassa syntyä demokratiavaje. Palvelujen tuottamisessa asiakaslähtöisyys on tärkeää ja ns. palvelumuotoilulle on annettava mahdollisuuksia. Kustannustehokkuuden ja hyvin toimivan palveluverkon varmistamiseksi on tärkeää, että myös tuottamisvastuulliset tahot ovat väestöpohjaltaan riittävän suuret.

Lähipalveluiden riittävä toteutuminen on varmistettava ja tässä pitää huomioida myös sähköisten sekä liikkuvien palveluiden moninaiset mahdollisuudet.

Toimivan opiskelijaterveydenhuollon varmistaminen uudistuksen yhteydessä on tärkeää. Vihreä liitto rp on tyytyväinen siitä, että lain perusteluissa todetaan, ettei korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämiseen esitetä muutoksia. Tämä on tärkeä periaate ja mahdollistaa hyvin toimivan opiskeluterveydenhuollon säilyttämisen. Lain jatkoystössä ja toimeenpanossa on sisällytettävä lakipykäliin, miten nykyisenkaltainen YTHS käytännössä integroidaan sote-järjestelmään nykyisen terveydenhuoltolain § 17 kaltaisella menettelyllä.